

Abstrakt

Hodnotová teorie filozofa Irvinga Singera se otevřeně hlásí k tradici amerického naturalismu a pragmatismu. Deklarativně odmítá metafyzickou spekulaci ve prospěch empirismu, zdůrazňuje procesuální charakter zkušenosti a zkoumá její imaginativně-afektivní složku jako doposud upozadovaný protipól složky racionální. Na základě svých poznatků mluví Singer o dvojitým typu hodnocení: *ocenění* předmětu jako nástroje vzhledem k dané funkci; a spontánním *obdaření* předmětu hodnotou na základě jeho kvalit – za vzniku personální afektivní vazby. Ve zdravém organismu musejí být oba mody hodnocení v součinnosti – jen tak lze dosáhnout opravdu plného života ve světě. Jejich harmonizace je dle Singera zásadně *estetickým* problémem, jehož modelovými případy jsou harmonizace v lásce a v uměleckém díle.

Předkládaná práce přináší kritiku Singerovy teorie také z pozic amerického naturalismu. V první kapitole se snaží o bližší charakteristiku Singerova východiska a jeho vřazení do historické tradice. Načrtává také podstatu sporu o intrinzní hodnotu, v jehož rámci Singerův projekt chápe. Následující dvě kapitoly jsou věnovány kritice základních konceptů Singerova systému: *ocenění* a *obdaření*, *imaginace* a *idealizace*. Komparací s učením Johna Deweyho, George Santayany i křesťanské situační etiky je odhalován eklektický charakter Singerovy teorie a s ním spojené závažné logické trhliny. Závěr práce je pak věnován posouzení samotných axiologických projektů, z nichž Singer čerpal a klade otázku po vztahu mezi epistemologií a axiologií, jež by napříště měla stát v počátku rozvažování o hodnotách.

Klíčová slova

Naturalismus, axiologie, zkušenost, estetická hodnota